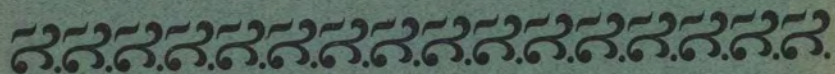

Nordiska Kreditbanken.

Egna fonder: **5,850,000 kronor.**

Emottager penningar å

Depositions-,
Kapital- och Sparkasseräkning
samt Upp- och Afskrifningsräkning.
Emottager till förvaring i brand- och dyrkfritt hvalf
värdehandlingar och värdesaker.
Uthyr kassafack från 15 kr. om året.

1902

ADRESS-KALENDER

FÖR

ESKILSTUNA

SÄMT

NYFORS OCH TUNAFORS

UTGIFVEN AF

KNUT HELLBERG

ESKILSTUNA
ESKILSTUNA-KURIRENS TRYCKERIAKTIEBOLAG
1902.

INNEHÅLL.

Annonsafdelning	Sid. I—XIV
Historisk öfversikt m. m.	(8 sid. opagin.)
Myndigheter, verk och inrättningar i Eskilstuna	1—13
D:o i Nyfors och Kloster	14—15
Minneslista	15—16
Fastigheterna i Eskilstuna med omnejd	17—32
Personregister för Eskilstuna med omnejd	33—102
Aktiebolagen i Eskilstuna	103—106
Föreningar i Eskilstuna med omnejd	107—116
Yrkesregister	117—132
Annonsafdelning	XV—XXVIII

↑

Till allmänheten.

Från flera håll uppmanad att utgifva en ny årgång af Affärs- och Adress-Kalendern för Eskilstuna stad med omnejd, har jag icke tvekat att skrida till verket härmed, ehuru den föregående Kalendern, i hvars utgifvande jag deltog, medförde en afsevärd förlust.

Sex år hafva snart förflutit, sedan ifrågavarande Kalender utgafs, hvadan med skäl torde kunna sägas, att denna nu föreliggande kommunala uppslagsbok kommer att fylla ett verkligt känt behof.

Hvad de särskilda afdelningarna beträffar tillåter jag mig först framhålla, att under tiden för Kalenderns tryckning beaktats alla anmärkningsvärda förändringar, som timat sedan årets början, så att Kalendern i själfva verket ger en bild af förhållandena, sådana de gestaltade sig i början af innevarande Mars månad.

De i fastighetsregistret angifna taxeringsvärdena äro från 1901 och sålunda de nu gällande. Ändringar angående äganderätten, som inträffat sedan taxeringarna afslutats, ha i möjligaste mån iakttagits.

Beträffande adressregistret är att märka, att Nyfors och Tunafors, som i förra Kalendern hade särskilda adressafdelningar, nu som sig bör fått "smälta samman" med Eskilstuna stad. De olika beteckningarna Ö (Odensalagärdet, "Östermalm"), N (Nyfors) och K (Tunafors samt de närmast staden liggande delarne af Kloster) torde särskildt beaktas. Efter gatunamnen i Nyfors har emellertid den särskilda beteckningen N i allmänhet uteslutits.

Inom själfva staden ha uteslutande adressnumren användts i person- och yrkesregistren. I samband härmed anser jag lämpligt påpeka, att om de i Kalendern förekommande adressnumren å fastigheterna vid Drottninggatans ena sida ej helt öfverensstämman med de å husen uppsatta numren, så måste detta tillskrifvas det rådande trasslet med adressnumren vid nämnda gata. Stadsfullmäktige beslöto redan 1892, med gillande af en af dåvarande stadsingeniören uppgjord karta, en omreglering af adressnumren vid en del gator, men beslutet härutinnan har först på sistone börjat komma i verkställighet, dock endast beträffande Drottninggatan, och detta hittills så ofullständigt, att olika gårdar bära samma adressnummer. Enligt hvad jag erfarit, torde emellertid åtgärder snart nog komma att vidtagas för bättre ordning härutinnan.

Enär Kalenderns utgifning till allra största delen beror af den tillslutning annonseringen kan vinna, har särskild omsorg nedlagts för att framhålla de i Kalendern förekommande annonserna. Sålunda hafva i yrkesregistret annonserna utmärkts med fetstil.

Slutligen tillåter jag mig frambara ett varmt tack till de personer, som bistått med begärda upplysningar för Kalenderns räkning.

Eskilstuna 18 Mars 1902.

Utgifvaren.

Historisk öfversikt.

Eskilstuna räknar, visserligen icke som stad, men som en viktig ort, en ganska betydande ålder. Platsen, där staden ligger, kallades fordom Fors. Staden antages ha fått sitt namn af den kristne aposteln Eskil, hvilken år 1080 dödades vid Strängnäs af de till allmänt ting och offer samlade sörmlänningarna och därefter jordades i sitt hemvist, Fors. Under biskop Wilhelms tid (1160—1208) grundades härstädes ett hospitaliter- eller johanniterkloster, hvars verksamhet huvudsakligen gick ut på att härbärgera, vårda och understödja sjuka pilgrimer. Klostret, sedermera mycket rikt, blef genom Västerås recess 1527 indraget till kronan. Klosterhusen nedbrötos ett 10-tal år senare, och stenen begagnades för Gripsholms slottsbygge.

Strax intill, eller måhända delvis på det raserade klostrets plats, lät Gustaf I uppföra ett för sin tid praktfullt slott med 4 höga hörntorn. Konung Gustaf och hans söner vistades ofta på "Eskilstunahus". Hertig Karl, sedermera konung Karl IX, hade här sin hofhållning och gaf härifrån första uppslaget till ortens blifvande industriella betydelse. År 1606 förordnade han, att en "Handtwärckz stad" skulle byggas i Eskilstuna. "Vandtmakare" och hammarsmeder införskrefvos, och orten fick i öfrigt en rätt liflig rörelse. Redan under Gustaf I:s tid var förslag å bane att bereda seglation mellan Hjälmaren och Mälaren via Eskilstuna. Under Karl IX:s tid kom ock en kanalförbindelse däremellan till stånd, kallad Karl IX:s graf, med omkring 10 slussar. Arbetet, påbörjadt senast 1596, synes hafva varit afslutadt år 1610. Slussverket råkade dock snart i förfall; men enligt en hos Örebro rådhusrätt förvarad handling synes ännu 1647 seglationen på Örebro hafva gått denna kanalväg förbi Torshälla och Eskilstuna.

Omkring slottet och längs Eskilstuna-åns östra sida hade efter hand uppstått ett köpingsliknande samhälle, som emellertid ansågs lydande under Torshälla stads domvärjo. Först sedan livländaren Reinhold Rademacher på regeringens initiativ i och för anläggande af ett manufakturverk öfverflyttat hit med en koloni af tillsammans omkring 150 personer, erhöill Eskilstuna år 1659 stadsrättigheter.

Att Eskilstunaindustrien redan under Rademachers tid var ganska mångsidig synes däraf, att i ett förslag till "Arbetz mestarnes förtienst vid Eskilstuna manufakturen pro anno 1662" uppräknas följande tillverkare: knifsmeder, sprinterläsmakare, dörrläsmakare, filhuggare, pistol- eller fjärläsmakare, spirmakare, knappnålmakare, sijnålmakare, sijsmeder, spijksmeder, skrapemakare, liusstake- och liussaxemakare, fönsterbeslag

och gehängmakare, rörsmeder. Efter Rademachers död kom manufakturverket, oaktadt man på allt sätt gynnat detsamma, för skuld till kronan. Sedermera innehades det af bl. a. en Rademachers måg. Där-
 efter var det i flera ägares händer och tillhörde bland annat en tid en polsk öfverstinna Anna de Woijsnarowsky, hvilken emottog det som betalning för hennes afidne mans fordran hos Karl XII.

År 1771 kom emellertid smidesindustrien härstädes in i ett nytt och betydelsefullt skede. Sagda år grundades nämligen den s. k. Fri-
 staden, där alla in- och utländska personer, som ville syssla med järn- och stålförädling, ägde att, fria från utskylder, tull, accis m. m., slå sig ned, mot det att en smedja funnes i hvarje gård. För att skaffa tillräckligt utrymme för den nya stadsdelen köpte kronan jord från det forna Rademacherska manufakturverket, tillika med 13 verkstäder och klensmedjor, 1 kniphammare och 1 sliphus jämte Flackersta hem-
 man, det senare afsedt till betesplats för fristadsarbetarnes kreatur. Återstoden af manufakturverket försålde på 1810-talet likaledes till kronan i och för anläggning af gevärsfaktoriet.

Fristaden, som hastigt uppblomstrade, lydde närmast under en för hela riket anställd, i Eskilstuna bosatt direktör för svart- och finsmidet, vid hvars sida fanns en ordningsman. De båda första direktörerna voro bergsråden Schröderstierna, på hvilken förslag fristaden tillkom, samt Sven Rinman. År 1799 fick fristaden sin särskilda direktör, men fr. o. m. 1827 var gevärsfaktoriet styresman tillika direktör för fristaden. År 1833 utsträcktes fristadsprivilegierna till "gamla staden", dock utan förbindelse att hafva verkstad i hvarje gård. 1863 borttogs den sista fristadsrättigheten, befrielse från mantalspenningars erläggande. Staden bibehöll emellertid på papperet benämningen Eskilstuna fristad till år 1879.

Den lifliga industriella rörelse, som härstädes råder och som under de bägge senaste årtiondena allt mer och mer utvecklats till storindustri, har icke utan skäl skaffat staden namnet Sveriges Sheffield. Vid 1900 års slut beräknades antalet fabriker och verkstäder ensamt inom själfva stadens område till 114, hvilka sysselsatte 3,612 arbetare och hade ett tillverkningsvärde af 9,217,831 kr. Sedan 1810 har stadens folkmängd vuxit från 1,810 till 13,571, men läggas härtill Nyfors och Tunafors samhällen, hvilkas införlifvande med staden blott är en tidsfråga, torde invånareantalet öfverstiga 20,000.

Under kalenderns tryckning inträffade förändringar.

Sid.	1 rad.	14 nedifrån:	Detektivkonstapel J. Rob. Lindberg beviljats afsked; efterträdare konstapeln Ax. Andersson.
"	5 "	17 uppifrån:	Tillsyningsmannen i nya sliphuset L. G. Porath afliden.
"	5 "	13 nedifrån:	Till faktoriskrifvare vid Gevärsfaktoriet utnämnde O. F. M. Larsson och Nils Björkman.
"	7 "	7 uppifrån:	Till vaktmästare i stadens sparbank antagen F. L. Lann.
"	8 "	17 nedifrån:	Tullvaktmästare: Rich. Kinell.
"	14 "	3 uppifrån:	Till häradsskrifvare utnämnd e. o. hofrättsnotarien A. T. Roupe.
"	16 "	14 nedifrån:	Tandläkare Sidmarks mottagning hvardagar 10-2, söndagar 10-12.
"	20 "	21 uppifrån:	Gården n:r 154 såld till snickerifabrikören Aug. Larsson, som i höst förlägger sin verksamhet till denna gård.
"	21 "	8 "	Gården n:r 196 såld till kassören Carl Ekman.
"	26 "	13 nedifrån:	Gården n:r 8 i Nyfors inropad af handlanden Gust. Landström.
"	29 "	18 "	Lindtorp inropadt af vattenledningsentreprenören P. A. Pettersson.
"	32 "	9 uppifrån:	Skogsängen såld till L. G. Eriksson, Hjortsberga.
"	32 "	12 "	Alvik inropad af snickaren P. A. Nyström.